

۱۳۹۷

شیوه نامه نگارش

تحقیق کارورزی سطح ۳

مرکز تخصصی فلسفه و کلام

فهرست مطالب

۴	شیوه صحیح نگارش تحقیق.....
۴	۱. انتخاب موضوع.....
۴	ویژگی های موضوع تحقیق.....
۴	۲. طرح تحقیق.....
۵	۳. تتبع و فیش برداری.....
۵	۴. ترتیب.....
۵	۵. تحقیق و تجزیه و تحلیل.....
۵	۶. تنظیم.....
۵	شیوه صحیح تنظیم مطالب تحقیق.....
۶	محور اول : نظم منطقی.....
۶	الف) چکیده.....
۶	ب) فهرست مطالب.....
۶	ج) مقدمه.....
۶	د) فصل اول: کلیات تحقیق.....
۶	گفتار اول: مباحث مقدماتی.....
۷	گفتار دوم: مفهوم شناسی.....
۸	هـ) فصول اصلی تحقیق.....
۸	و) جمع بندی و نتیجه گیری.....
۸	ز) کتابنامه.....

۹	نمای کلی.....
۹	محور دوم : تتبع و مراجعه به منابع.....
۱۰	محور سوم : تجزیه و تحلیل مطالب.....
۱۰	محور چهارم : نکات ویرایشی و نگارشی.....
۱۰	الف) متن اصلی تحقیق.....
۱۱	ب) پاورقی ها.....
۱۲	ج) کتابنامه.....
۱۳	ضمیمه ۱: نمونه روی جلد تحقیق.....
۱۴	ضمیمه ۲: نمونه فرم ارزیابی تحقیق.....

شیوه صحیح نگارش تحقیق

در نوشتن تحقیق نکات زیر مورد توجه قرار گیرد:

۱. انتخاب موضوع

انتخاب موضوع تحقیق از مسائل مهمی است که باید با تأمل و تعمق کامل انجام پذیرد، زیرا هیچ تحقیق مثبتی را نمی‌توان انجام داد مگر اینکه موضوع آن حساب شده انتخاب و از پیش مشخص و روشن گردیده باشد. برای انتخاب موضوع می‌توان از موارد زیر کمک گرفت:

- الف) تجربه و علاقه شخصی.
- ب) استفاده از تجارب دیگران.
- ج) تأمل در تحقیقات انجام شده.
- د) مراجعه به فهرست‌های موضوعی کتابخانه‌ها، بانک‌های اطلاعات، سی‌دی‌های علوم اسلامی و اینترنت.

ویژگی‌های موضوع تحقیق

- الف) مورد علاقه پژوهشگر باشد تا انگیزه کافی جهت تحقیق حاصل شود.
- ب) موضوع پیشنهادی باید جزئی، جدید و در ارتباط با رشته تخصصی محصل باشد.
- ج) همان‌گونه که در پیشینه تحقیق هم مطرح می‌شود، باید مشخص شود که موضوع ارائه شده چه تفاوتی با سایر پژوهش‌های انجام شده دارد و وجه امتیاز این تحقیق، برای پرداختن به این موضوع چیست.
- د) دامنه‌ای محدود داشته باشد تا پژوهشگر بتواند در زمان معین آن را به انجام برساند، در غیر این صورت بحث ناتمام خواهد ماند.
- هـ) آن قدر هم محدود نباشد که پیرامون آن، زمینه تحقیق یافت نشود.
- و) منابع کافی نسبت به موضوع در دسترس باشد.

۲. طرح تحقیق

طرح تحقیق در واقع همان نقشه‌ای است که پژوهشگر برای انجام تحقیق در ذهن خود ترسیم می‌کند. پژوهشگر در این طرح، اهمیت موضوع، فواید و اهداف خود از انتخاب این موضوع را بیان کرده و کیفیت و محدوده کار خود را مشخص می‌کند، به بیان دیگر او روشن می‌سازد که چه می‌خواهد بکند، چه هدفی را دنبال و به چه شیوه‌ای عمل خواهد نمود، چه مراحل را طی خواهد کرد و به چه نتایجی خواهد رسید.

هم‌چنین در طرح تحقیق، باید گزارشی از پیشینه موضوع (یعنی تحقیقاتی که تا کنون در مورد آن انجام شده) و کتب و منابع مربوط به آن آورده شود تا معلوم شود پژوهشگر اطلاعات کافی راجع به موضوع دارد یا نه؟

۳. تتبع و فیش برداری

پس از تصویب موضوع و طرح تحقیق، پژوهشگر منابع و مآخذ مهم و اصلی مربوط را شناسایی می‌کند و اطلاعات لازم را با مراجعه به آنها جمع‌آوری می‌کند. پژوهشگر مطالبی را که به موضوع مورد نظر او مرتبط می‌شود از منابع استخراج کرده و هر مطلب را در یک فیش ثبت می‌کند و در بالای فیش، موضوع کلی، موضوع خاص و موضوع اخص را ثبت کرده و سپس هر یک را بر اساس موضوعات کد گذاری می‌کند. البته ذکر مشخصات دقیق منبع و صفحه آن نیز ضروری است. پس از ثبت مطالب و کد گذاری، فیش‌ها را بر اساس موضوع کد مربوطه دسته‌بندی می‌نماید.

۴. ترتیب

پس از جمع‌آوری اطلاعات، پژوهشگر آنها را با نظم منطقی مرتب می‌کند.

۵. تحقیق و تجزیه و تحلیل

پژوهشگر پس از جمع‌آوری اطلاعات و ترتیب آنها به نقد و بررسی آراء و دیدگاه‌های مختلفی که درباره موضوع تحقیق ارائه شده است می‌پردازد. به طوری که نقاط ضعف و قوت هر یک را بررسی می‌کند و سپس بر اساس شواهد و دلایل روشن، نظریه مختار خویش را تبیین می‌کند.

۶. تنظیم

پس از انجام مراحل فوق، پژوهشگر حاصل تلاش خویش که عبارت از مجموعه مطالب جمع‌آوری شده و تحقیقات شخصی خود می‌باشد را همراه با رعایت اصول و قواعد نگارش روی کاغذ پیاده می‌کند. قابل ذکر است که رعایت قواعد نگارش و ویرایش، ارزش و اعتبار نوشته را افزایش می‌دهد.

شیوه صحیح تنظیم مطالب تحقیق

در تنظیم تحقیق چهار محور کلی مد نظر قرار می‌گیرد که عبارتند از:

۱. نظم منطقی مطالب

۲. تتبع و مراجعه به منابع

۳. نوآوری، تجزیه و تحلیل

۴. رعایت نکات نگارشی و ویرایشی

لذا تذکرات مربوط به این قسمت در چهار محور بیان می‌شود:

محور اول: نظم منطقی

از ویژگی‌های یک تحقیق خوب، انسجام مطالب است، به گونه‌ای که اگر کسی تنها فهرست مطالب تحقیق را بخواند، نظم منطقی مباحث و ارتباط آنها را با یکدیگر بیابد. علاوه بر انسجام و پیوستگی عناوین با یکدیگر، باید بین هر یک از عناوین و مطالب ذیل آن تناسب برقرار باشد و مطالب کاملاً در راستای تبیین همان موضوع باشند و شما هرگز نباید از موضوع بحث خارج شوید. زیرا سخن از موضوعی راندن و به مطلبی دیگر پرداختن نشانه بی‌دقتی است. اما به طور کلی، هر تحقیقی حداقل دارای شش قسمت است که به ترتیب زیر می‌آیند:

الف) چکیده

چکیده گزارشی از محتوای فصول تحقیق است. نویسنده در آغاز به اختصار به موضوع تحقیق و وجوه اهمیت و ضرورت تحقیق اشاره می‌کند و سپس مطالب هر فصل را در یک پاراگراف چند سطری توضیح می‌دهد. چکیده در یک صفحه تایی (حدود سیصد کلمه) تنظیم می‌شود و شماره صفحه نمی‌خورد. جایگاه چکیده در ابتدای تحقیق و بعد از صفحه بسم است...

ب) فهرست مطالب

همه عناوینی که در متن تحقیق آمده است به ترتیب متن، در فهرست مطالب قید می‌شوند. عناوین فهرست و متن باید کاملاً با هم مطابق داشته باشند. عناوین اصلی و فرعی از هم تمایز داده شده و شماره صفحه هر عنوان در مقابل آن ذکر می‌شود.

ج) مقدمه

مقدمه را «چشم اندازی به تحقیق» تعریف می‌کنند، که نویسنده جهت آشنایی خواننده با محتوای تحقیق، نمایی از آن را در مقدمه ذکر می‌کند. معمولاً مقدمه را از موضوع کلی‌تری شروع می‌کنند تا به موضوع مورد بحث می‌رسند، و آنگاه به سرفصل‌های تحقیق اشاره کرده و از کسانی که تحقیق به نوعی مرهون زحمات آنها است، تشکر می‌شود. البته تقدیر و تشکر از این افراد می‌تواند در صفحه‌ای جداگانه و قبل از چکیده بیاید. تذکر: چکیده و مقدمه، پس از انجام تحقیق نوشته می‌شوند، چون نیازمند نوعی تسلط بر مطالب اند. و با توجه به مطالب متن نوشته می‌شوند، که این تنها پس از اتمام تحقیق حاصل می‌شود.

د) فصل اول: کلیات تحقیق

فصل اول مشتمل بر دو گفتار است که عبارتند از:

گفتار اول: مباحث مقدماتی

«مباحث مقدماتی» غیر از «مقدمه» است و در آن مباحث زیر به تفکیک و پشت سرهم مطرح می‌شود:

۱. تبیین موضوع

یک موضوع ممکن است در علوم مختلف و حتی در یک علم، از زاویه‌ها و جنبه‌های مختلف قابل بحث و بررسی باشد. در «تبیین موضوع» کاملاً موضوع بحث را شکافته، جایگاه آن را بیان نموده و توضیح دهید که در تحقیق خود از چه زاویه‌ای موضوع را مورد بررسی قرار داده‌اید.

۲. اهمیت و ضرورت تحقیق

در این قسمت توضیح دهید که انجام این تحقیق توسط شما از چه اهمیت و ضرورتی برخوردار است و چه فایده‌ای بر آن مترتب است.

۳. پیشینه تحقیق

مراد از پیشینه تحقیق آن است که توضیح دهید آیا تاکنون در این موضوع خاص، کتاب یا مقاله‌ای نوشته شده است یا خیر؟ اگر جواب مثبت است به برخی از مهم‌ترین آنها همراه با نام نویسنده اشاره کنید و آنگاه وجه امتیاز تحقیق خودتان را بیان کنید. و اگر نوشته نشده است توضیح دهید که تألیف و تحقیق مستقلی در این موضوع انجام نشده و تنها در لابلای کتاب‌های دیگر می‌توان از این موضوع سراغ گرفت. در این صورت وجه امتیاز تحقیق شما، ارائه تحقیقی مستقل در این موضوع است.

۴. روش تحقیق

ذیل این عنوان توضیح دهید که روش انجام تحقیقتان کتابخانه‌ای است یا میدانی و یا ...

۵. سؤالات تحقیق

سؤالات تحقیق را می‌توان به دو دسته اصلی و فرعی تقسیم کرد:

الف) سؤال اصلی: آن پرسشی است که دغدغه اصلی نویسنده بوده و در تحقیق خود به دنبال پاسخ گویی به آن است. به عبارت دیگر سؤال اصلی، همان موضوع تحقیق است که به صورت سؤالی در آمده است.

ب) سؤالات فرعی: نویسنده برای این که به پرسش اصلی پاسخ دهد، آن را به چند سؤال جزئی و فرعی تجزیه می‌کند. معمولاً هر فصل به پاسخ گویی به یک یا دو سؤال فرعی می‌پردازد و عنوان آن فصل ناظر به آن سؤال و یا سؤالات است. تذکر: حجم مقدمه و مطالب مقدماتی نباید بیش از یک چهارم حجم تحقیق باشد.

گفتار دوم: مفهوم شناسی

در مفهوم شناسی موارد ذیل انجام گیرد:

الف) معنای لغوی

در توضیح معنای لغوی واژه‌های کلیدی تحقیق از کتاب‌های لغت معتبر نظیر: «صاحح اللغة» جوهری؛ «معجم مقاییس اللغة» ابوالحسن احمد بن فارس بن زکریا؛ «کتاب العین» ابن عبدالرحمن الخلیل بن احمد فراهیدی؛ «المصباح المنیر» الفیومی؛ «قاموس المحيط» محمد بن یعقوب فیروزآبادی؛ «تاج العروس من جواهر القاموس»، سید محمد مرتضی الحسینی الزبیدی؛ «اقرّب الموارد» سعید خوری شرتونی؛ «لسان العرب» محمد بن مکرم بن منظور؛ «لغت نامه دهخدا»؛ «فرهنگ فارسی مصاحب» و ... استفاده نمایید.

ب) معنای اصطلاحی

در تبیین معنای اصطلاحی هر واژه، بسته به این‌که اصطلاح مورد بحث از اصطلاحات کدام علم است، باید به کتب خاص اصطلاح‌شناسی آن علم مراجعه کنید. مثلاً اگر در صدد توضیح یک اصطلاح قرآنی هستید از کتاب المفردات راغب اصفهانی، مجمع البحرین طریحی یا قاموس قرآن سید علی اکبر قرشی استفاده کنید. و اگر اصطلاحی کلامی را توضیح می‌دهید از کتب کلامی و اعتقادی یا از کتاب‌هایی که اصطلاحات کلامی را توضیح می‌دهند کمک بگیرید.

ج) فصول اصلی تحقیق

در برگه تصویب موضوع، سرفصل‌های اصلی تحقیق شما آمده است، و بر اساس آنها تحقیق را سامان دهید و هر گونه تغییری در سرفصل‌ها بدون هماهنگی استاد راهنما پذیرفتنی نیست.

د) جمع بندی و نتیجه گیری

لازم است در انتهای هر فصل به جمع‌بندی مطالب آن فصل و در پایان تحقیق به جمع‌بندی و نتیجه‌گیری کل تحقیق پردازید. در نتیجه‌گیری پایانی، به اختصار (مثلاً در یک صفحه) مطالب کل تحقیق را جمع‌بندی کنید، به عبارتی پاسخ سؤالات فرعی را بدون مطرح کردن سؤالات آن هرکدام را در یک پاراگراف بیاورید و آنگاه نتیجه و دستاوردهای پژوهش خودتان را توضیح دهید. مراد از نتایج تحقیق و دستاوردهای پژوهش، اموری است که خواننده قاعداً باید با خواندن تحقیق به آنها دست یابد. اما بدان جهت که ممکن است خواننده به جهاتی از آنها غافل مانده باشد، نویسنده ذیل عنوان نتیجه‌گیری به بیان آنها می‌پردازد. و هم‌چنین به اقتضای موضوع، در ادامه نتیجه‌گیری، می‌توانید تحت عنوان «پیشنهادات» توصیه‌هایی را به مسئولین آموزشی، پرورشی و رسانه‌های ارتباط جمعی و ... مطرح نمایید.

ه) کتابنامه

ذیل این عنوان مشخصات کامل تمام منابعی را که مستقیماً به آنها مراجعه کرده و در پاورقی‌ها به آنها ارجاع داده‌اید بیاورید. مواردی که لازم است در نوشتن کتابنامه رعایت گردد در محور چهارم «نکات ویرایشی و نگارشی» ذکر خواهد شد.

نمای کلی

در یک نمای کلی و به طور خلاصه، شیوه تنظیم مطالب تحقیق به صورت زیر است:

۱. صفحه عنوان تحقیق
۲. صفحه بسم الله
۳. صفحه تقدیم یا تقدیر و تشکر (اختیاری)
۴. چکیده
۵. فهرست مطالب
۶. مقدمه
۷. فصل اول (کلیات)
۸. فصل های دیگر تحقیق
۹. جمع بندی و نتیجه گیری
۱۰. فهرست منابع (کتابنامه)

تذکر: شماره گذاری صفحات تحقیق از مقدمه شروع شده و صفحات قبل از آن با حروف ابجد شماره گذاری می شوند.

محور دوم: تتبع و مراجعه به منابع

۱. هر چه در انجام تحقیق از منابع بیشتر و معتبرتری استفاده شود، تحقیق از امتیاز بیشتری برخوردار خواهد بود.
۲. برای شناسایی منابع مربوط به موضوع تحقیق، سه راه وجود دارد:
  - الف) مراجعه به کتاب های کتابشناسی، مثل کتابشناسی های توصیفی که درباره ائمه (ع) نوشته شده است.
  - ب) بهره گیری از کتابنامه کتاب هایی که در یک موضوع نوشته شده است و شما آنها را در اختیار دارید، مثلاً اگر «فروغ ابدیت» را در اختیار داشته باشید با مراجعه به کتابنامه آن می توانید با کتاب های بیشتری در موضوع زندگانی پیامبر اکرم (ص) آشنا شوید و خود مستقیماً به آنها مراجعه نمائید.
  - ج) بهره گیری از نرم افزارهای کتابشناسی.
۳. سعی کنید به منابع دست اول مراجعه کنید. و اگر مطلبی را در کتابی یا مجله ای یافتید که مناسب تحقیق شما است و آن کتاب یا مجله از کتاب دیگری آن مطلب را نقل کرده است در صورت امکان دسترسی به منبع اصلی، حتماً به آن مراجعه کرده، مطلب را از آن نقل کنید. مثلاً اگر روایتی را در تفسیرالمیزان یافتید که مناسب تحقیق شماست، و المیزان آن را از اصول کافی نقل کرده، به اصول کافی مراجعه کرده و حدیث را به آن ارجاع دهید و یا به این شیوه آدرس دهی نمائید، به طور مثال: طباطبایی، محمدحسین؛ تفسیر المیزان؛ ج ۱۰، ص ۱۰۰؛ به نقل از: کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی؛ ج ۲، ص ۲۰۰.
۴. امانتداری اقتضاء می کند که آدرس هر مطلبی را که از دیگران بهره گرفته اید ذکر نمایید. لذا هر مطلبی که بدون ذکر آدرس باشد، قابل قبول نیست.
۵. چنانچه مطلبی در دو یا چند منبع وجود دارد و شما به آنها مراجعه کرده اید باید منابع به ترتیب اعتبار در پاورقی ذکر شوند. در آغاز منابع معتبرتر مثل منابع کهن تر و یا دست اول؛ و در ادامه منابع کم اعتبارتر بیاید. مثلاً اگر روایتی هم در اصول کافی وجود دارد و هم در بحارالانوار، هر دو منبع به شکل زیر ذکر شود:

کلینی، محمد بن یعقوب، اصول کافی، ج ۲، ص ۸۴ و مجلسی، محمدباقر، بحارالانوار، ج ۵۹، ص ۱۶۷

محور سوم: تجزیه و تحلیل مطالب

۱. مطالبی که در تحقیق بیان می‌کنید باید کاملاً مستند باشد زیرا ادعای بدون سند اعتباری ندارد. از این رو بسته به نوع مدعای شما باید دلایل عقلی، تاریخی، قرآنی و روایی و ... اقامه کنید و دلائل را کاملاً تبیین نمایید. به عنوان مثال اگر دلیل شما در اثبات مطلبی، آیه‌ای از آیات شریفه قرآن است، چگونگی استدلال به آیه کاملاً تقرر شود و بیان شود که آیه شریفه چگونه مدعای شما را اثبات می‌کند. در چنین مواردی حتماً به کتب تفسیری مراجعه کنید و از آن‌ها جهت غنی‌تر ساختن تحقیق بهره بگیرید.
۲. ذیل هر آیه یا روایت، توضیحات لازم و کافی مطرح شود و به گونه‌ای نباشد که چندین آیه یا روایت بدون هرگونه توضیحی پشت سرهم ردیف شود.
۲. تحقیق را می‌بایست به قلم خودتان تقرر کنید به گونه‌ای که حضور قلمی شما در نوشتار احساس شود. بنابراین نقل قول‌های طولانی و پیاپی به هیچ‌وجه پذیرفته نیست. تلاش کنید در حد امکان مطالب را پرورش داده، تجزیه و تحلیل نمایید و از تکرار نابجای مطالب پرهیزید.

محور چهارم: نکات ویرایشی و نگارشی

الف) متن اصلی تحقیق

۱. متن عربی یا انگلیسی بدون ترجمه قابل قبول نیست، آیات و روایات را حتماً ترجمه کنید و در کل تحقیق یک شیوه داشته باشید. یعنی ترجمه همراه با متن عربی، یا متن عربی در پاورقی و ترجمه در متن، بنابراین متن عربی به تنهایی کافی نیست.
۲. از عبارات شیوا، گویا و روان استفاده کنید. اصطلاحات نامأنوس را به کار نبرید. تا حد امکان از تعابیر عربی و انگلیسی بهره نگیرید و سبک نوشتار، گفتاری و شعاری نباشد، بلکه کاملاً علمی و تحقیقی باشد.
۳. هر چه مطلب، بیشتر و بهتر دسته بندی شده باشد، تحقیق‌تان خواندنی‌تر و جذاب‌تر است و از امتیاز بیشتری برخوردار خواهد بود. لذا سعی کنید مطالب هر فصل را به صورت دقیق دسته بندی نمایید.
- به عنوان مثال اگر قرار است «پیامدهای اسراف از دیدگاه قرآن و روایات» را بررسی کنید یک راه این است که پیامدها را مثلاً در ۱۵ مورد پشت سر هم ردیف کنید. اما راه دیگر این است که آنها را به دنیوی و اخروی، و پیامدهای دنیوی را به فردی و اجتماعی تقسیم کرده، و ذیل هر یک به چند پیامد اشاره نمایید و برای هر پیامد عنوانی انتخاب کنید. مسلم است که شیوه دوم شایسته‌تر است.
۴. عناوینی که برای فصل‌ها و زیر فصل‌ها انتخاب می‌کنید، گویا، رسا و زیبا باشد و از عبارات کنایی و استعاری و ... پرهیز شود و بهتر است به شکل جمله نباشد. مثلاً به جای عنوان: «چه عواملی ایمان را تضعیف می‌کنند؟» (که شکل جمله دارد)، بنویسید: «عوامل تضعیف ایمان».

۵. از علائم نگارشی و ویرایشی مثل: نقطه، دو نقطه، ویرگول، نقطه ویرگول، گیومه، کروشه، پرانتز و ... به جا و درست استفاده شود.

۶. عناوین اصلی و فرعی به گونه‌ای از هم متمایز باشد، مثلاً با شماره گذاری یا با درشت بودن عنوان اصلی و ریزتر بودن عناوین فرعی.

۷. تایپ تحقیق در مرحله پیش نویس و پاک‌نویس الزامی است. از این رو برای تایپ تحقیق فونت های زیر پیشنهاد می‌شود:

- متن تحقیق: فونت **B Lotus** یا **B Badr** با اندازه ۱۴

- پاورقی: فونت **B Lotus** یا **B Badr** با اندازه ۱۱

- **عناوین اصلی تحقیق: فونت B Titr با اندازه ۱۸**

- **عناوین فرعی تحقیق: فونت B Mitra تیره (بولد) با اندازه ۱۶**

- سایر عناوین تحقیق: فونت **B Lotus** یا **B Badr** تیره (بولد) با اندازه ۱۶

۱۰. صفحه آرایی تحقیق الزامی است و منظور از آن، تعیین حاشیه‌ها، چینش‌ها، فاصله‌ها و تورفتگی‌هاست که حاشیه متن از لبه کاغذ در سمت راست هنگام تورفتگی ۳ و در صورت عدم تورفتگی ۲ سانتی‌متر و در سمت چپ ۱/۵ و در بالا و پایین کاغذ ۲ سانتی‌متر باشد. بدیهی است که پاورقی نیز جزء متن تحقیق حساب می‌شود و در هر صورت فاصله ۲ سانتی‌متر از پایین کاغذ باید رعایت شود.

۱۱. تحقیقات را در مراحل پیش‌نویس و پاک‌نویس به صورت مجلد با جلد طلق و شیرازه بفرستید. و از فرستادن اوراق در پاکت یا پوشه خودداری نمائید.

(ب) پاورقی‌ها

۱. در پاورقی‌ها منابعی ذکر می‌شود که خودتان مستقیماً به آنها مراجعه کرده‌اید و همین منابع با مشخصات کامل در کتابنامه ذکر می‌گردد.

۲. پاورقی همیشه و همه جا باید طبق الگوی زیر بیاید:

نام خانوادگی، نام، نام کتاب، مترجم، شماره جلد، شماره صفحه.

اما در صورتی که منبع شما مقاله علمی باشد به شکل زیر ارجاع دهید:

نام خانوادگی، نام، عنوان مقاله، مترجم، نام مجموعه یا مجله، شماره جلد، شماره صفحه.

۳. در نقل قول‌ها، اعم از مستقیم یا غیر مستقیم (اقتباس یا تلخیص)، ذکر آدرس در پاورقی الزامی است. تنها تفاوت آنها در این

است که در نقل قول مستقیم، عبارت نقل شده داخل گیومه قرار می‌گیرد و در نقل قول غیر مستقیم نیازی به گیومه نیست.

بنابراین هر مطلبی که آدرس نداشته باشد بدان معنا است که از خود شما است.

۴. اگر کتابی دارای دو یا سه نویسنده باشد، نام خانوادگی و نام هر سه به ترتیبی که در پشت جلد کتاب آمده است ذکر می‌شود. ولی اگر بیش از سه نویسنده داشته باشد، تنها نام اولین مؤلف ذکر شده و کلمه «و دیگران» در پی آن می‌آید. مثل: مکارم شیرازی، ناصر و دیگران.

۵. در ارجاع به قرآن و نهج البلاغه همیشه به این صورت آدرس دهید: سوره بقره، آیه ۸۵؛ نهج البلاغه، خطبه ۸۹.

۶. سعی کنید در استفاده از قرآن و نهج البلاغه همیشه از یک ترجمه استفاده کنید. در این صورت تنها در کتابنامه نام مترجم ذکر می‌شود و نیازی به ذکر نام مترجم در پاورقی نیست. اما اگر از ترجمه‌های متعدد استفاده کرده باشید، باید در پاورقی‌ها نیز نام مترجم را بیاورید و در کتابنامه هم به تعداد نام مترجمین، نام کتاب تکرار شود.

۷. در پاورقی‌ها و کتابنامه، عناوین و القاب صاحبان آثار نظیر، دکتر، آیت الله، علامه، استاد و ... حذف می‌شود.

۸. در صورتی که از برنامه‌های نرم‌افزاری یا از اینترنت استفاده می‌کنید، اگر آن برنامه یا پایگاه اینترنتی آن مطالب را از منبعی ذکر کرده، ابتدا ویژگی‌های منبع مورد استفاده اعم از مقاله یا کتاب را طبق الگوهای فوق، چه در مورد پاورقی و چه کتابنامه آورده و سپس داخل پراوتر بنویسید به نقل از ... (نام برنامه نرم‌افزاری و یا آدرس پایگاه اینترنتی را بنویسید).

ج) کتابنامه

۱. کتابنامه را باید بر اساس حروف الفبای نام خانوادگی صاحبان آثار تنظیم کنید و در آن، همه مشخصات کتاب شناسی را به ترتیب

زیر بیاورید: نام خانوادگی، نام، نام کتاب، شماره جلدها، مترجم، نوبت چاپ، ناشر، محل نشر، تاریخ نشر.

۲. در کتابنامه نام دقیق کتاب‌ها بیاید؛ یعنی نام کتاب همان‌گونه که در روی جلد و در شناسنامه کتاب آمده است.

۳. در صورتی که برخی مشخصات کتاب معلوم نباشد، باید آنها را به ترتیب با این حروف اختصاری مشخص کرد: بی نا (بدون ناشر)، بی جا (بدون محل نشر)، بی تا (بدون تاریخ).

۴. در صورتی که از چند اثر یک نویسنده استفاده کرده باشید در کتابنامه فقط در اولین اثر مشخصات صاحب اثر می‌آید، و در

ذکر مشخصات آثار دیگر او، که در پی اولین اثر ذکر می‌شود به جای مشخصات صاحب اثر، خط تیره ممتد رسم می‌گردد؛

مانند: طباطبائی، سید محمد حسین، میزان فی تفسیر القرآن، ج ۲، ...

_____، شیعه در اسلام، ...

تذکر

رعایت تمام شرایط مذکور در این جزوه در مرحله پیش‌نویس تحقیق، نیز الزامی است و پیش‌نویس تحقیق با پاک‌نویس، از لحاظ اهمیت و دقت در نگارش آن، تفاوتی ندارند. در واقع مرحله پیش‌نویس، فرصتی ارزشمند برای پژوهشگر است، زیرا در این مرحله با ضعف‌های پژوهش خود آشنا می‌شود و ضمن رفع آن‌ها در هنگام نوشتن پایان‌نامه نیز از این تجربه پژوهشی خود بهره خواهد برد.

تحقیق کاروزی تحصیلات تکمیلی

رشته ...

عنوان:

سیمای عباد الرحمن

در قرآن کریم

استاد راهنما:

حجت الاسلام و المسلمین ...

پژوهشگر:

...

شماره تحصیلی:

...

ضمیمه ۲: نمونه فرم ارزیابی تحقیق

پست

جامعه الزهراء
مرکز آمار و آمار

فرم ارزیابی تحقیق کارورزی سطح ۳

رشته تحصیلی:
استاد راهنما:

شماره تحصیلی:

نام و نام خانوادگی:
موضوع پژوهش:

امتیاز کسب شده	حداکثر امتیاز	معیار ارزش گذاری	ردیف
	۵	چکیده ، فهرست مطالب و مقدمه	۱
	۱۰	کلیات تحقیق (مباحث مقدماتی و مفهوم شناسی)	۲
	۱۰	رعایت قواعد و علائم نگارشی	۳
	۵	جمع بندی و نتیجه گیری در انتهای هر فصل و پایان تحقیق	۴
	۱۰	ذکر منابع در پاورقی و کتابنامه به صورت دقیق	۵
	۱۰	روان بودن جملات و پرهیز از معلق گویی	۶
	۱۰	نظم منطقی و پیوستگی مطالب	۸
	۱۰	جامعیت تحقیق و خارج نشدن از موضوع اصلی	۹
	۱۰	استفاده محقق از قلم خود در پردازش مطالب	۱۰
	۱۰	رجوع به منابع معتبر و متعدد	۱۱
	۱۰	رعایت امانت در نقل قول ها و مستند بودن استدلال ها	۱۲
	۱۰۰	جمع امتیازات	
		نمره نهایی:	

نظرات ارزیاب محترم:

.....

.....

.....

نام و نام خانوادگی، تاریخ و امضاء: